

BİR MERYEM ÖYKÜSÜ

Tanju KİLDİŞ

Meram

Meryem'in bir hikâyesi vardı; ben sadece onu yazdım. Öyküyü yazmadan önce Meryem'e danıştım. Şöyle ya da böyle yazarsan daha iyi, daha güzel olur demedi. Sadece gökten gelen bir ses duymuş gibi başını kaldırdı ve örgüsünün üzerine iki damla yaş düşürdü. Onu orada öylece bırakıp masamın başına geçtim. Aslında Meryem keşke bana biraz yardımcı olsaydı dedim içimden. Ama olmadı, bir şekilde öyküyü kurdum ve yazıya geçirdim. İtiraf edeyim ki öykü kurulup yazıldığı andan itibaren sadece Meryem'in olmaktan çıktı, daha doğrusu Meryem'le birlikte aklıma bir yığın şeyler doldu. Birçok insanla görüşüp fikir aldım. Şimdi isimlerini söylemek gerekmez. Öyküyü yazarken gerçeklerin yanında yalanlardan da bahsettim. Kurgu bir yalandır, ve aklıma o anda gelen bir şey söyledim. 'Bütün insanlar yalancıdır.' Şimdi ben de suçluyum; öyküyü kendi içine hapseden sizler kadar. Yalan söylediğim için değil; her şeyi ifşa ettiğim için.

Sahne

Şehrin yağmur kokan kaldırımlarından hışım ile geçtiler. Kız önde, erkek arkada... Kız kendisini düşüncelerinin hızına kaptırmış sanki bu şehirde yapayalnızmış gibi yürüyordu. Tedirgin. Sinirli. Uçmayı yeni öğrenen bir kuşun uçurumdan aşağıya hızla süzülüğü gibi erkeği peşine takmış yürüyordu. Erkek ona ayak uydurmakta zorlanıyordu ama ona yetişmek için de büyük çaba harcadığı yürüyüşünden belliydi. Erkek adımlarını daha da hızlandırıp kıza yetişti. Kolundan tuttu. Kendine çekti. Kızın gözlerindeki iki damla yaş erkeğin ellerine damladı. Erkek bunu gördü. Ağlayan birisine

nasıl davranması gerektiğini bilmiyordu. Bir tereddüt anından sonra ‘nereye gidiyorsun’ dedi. ‘Şehir beni boğuyor artık,’ dedi kız ve ekledi ‘sana vasiyetim olsun, ölünce beni şehirde bırakma.’

Dekor

Kız ile erkek bir kafeye gelirler. Karşılıklı otururlar. Kızın diyecekleri vardır. Sinirlidir. Ama aynı zamanda kırgın ve umutsuz... Oturduktan sonra bir zaman birbirlerinin yüzüne bakmazlar. İkisi de sanki orada değildir. Sokaktan gelen araba sesleri kulaklarına değip geçerken onlar daha çok yan masalarla ilgilenirler. Erkek konuşmanın hiç olmaması için dua eder gibidir. Kız ise diyeceklerini tanzim eder kafasında. Kendi aralarında bir bekleme dekoru oluştururlar. Her şeyin hazır olduğunu hissettiği anda kız konuşmaya başlar.

Sahne

‘Beni bu şehir değil sen güvensiz bıraktın. Hayatımda ilk defa bir şehirde kendimi güvende hissetmişim. Başıma gelecek olan her şeyi göğüslerim sanmışım. Senin yanında bu şehrin verdiği huzursuzluğu unutuyordum. Ama olmadı işte yine hüsrana uğradım. Yine birine güvenmenin ne kadar yanlış olduğunu anladım. Bana bunu neden yaptın? Neden onun yanına gittin? Yıllarca saklanmış olan bir şeyi ifşa ettin de ne oldu? Hâlbuki ben bunların hepsini ölene kadar saklayacaktım. Sen hem benim sakladığıma hem de herkesin sakladığına ihanet ettin.’

Kızın konuşmaya böyle girmesini bekliyordu erkek. Kendisini hazırlamıştı. Bu tehlikeyi susarak atlatabilirdi. Nitekim daha önce defalarca bu anı sadece susarak atlatmıştı. Ama şimdi işi o kadar kolay görünmüyordu. Bu kez kız üzerine daha acımasızca geliyordu. Peki yok muydu, onun da diyecekleri? Susmanın ne anlama geldiğini karşısındaki kıza daha önce defalarca söylemişti. Ama şimdi sadece susuyordu. Sustukça da içten içe o ilk sessizliği bozana karşı büyük bir öfke büyütüyordu.

Dekor

Garson gelir. Biraz çekinerek ne içmek istediklerini sorar. İki çay söylerler biri açık. Garson gider. Yine bir sessizlik. Dünya bir anda o ilk andaki sessizliğe döner. Her şey en saf ve ilkel hâliyle orada oturanların muhayyilesinden geçer. Konuşmaya başlamak o masumiyeti bozmanın ritüeli gibidir âdeta. Konuşan herkes bir anlamda o ilk sesin, ilk sözün ritüelini gerçekleştirir. Sessizlik uzadıkça sınırlar daha çok gerilir. Masumiyet zaten bir

kez bozulmuştur. Bir daha hiçbirimiz masum olamayacağız. Bunu düşünür düşünmez erkek, kız yeniden konuşmaya başlar. Sahnedeki gerilimi dekor belirler.

Yansıma

‘Sana bu kadar kızdığımı bakma. Ben içimi döküyorum sadece. Kendi hatalarıma, kendi günahlarıma bir sebep arıyorum o kadar. Yoksa senin bir suçun olmadığını biliyorum. Ya da en azından bütün bu olanların tek sorumlusu sen değilsin. Belki de her şeyi saklamaya çalışmak o şeyin ortaya çıkmasına bir hizmetti.’

Erkek hem sahnedeki hem de yansımadaki kızı çok iyi tanıyordu. Zira ikisi birbirinden farklı olamazdı. Yıllarca bir bedendeki bu iki karakteri idare etmişti. Kızmadan, kırmadan ve kendini ifşa etmeden. Ama bir gün her şey değişti. Gökten gelen bir ses her şeyi değiştirdi. Ve anlatılması gereken şeyin saklanmaması gerektiğine karar verdi.

‘Ben bu dünyanın yolcusu değilim. Ne olur beni anla. Benim karanlığımı hiçbir gün ışığı aydınlatmıyor. O yüzden böyle hırçın, o yüzden böyle tedirgin ve umutsuzum. Sana kızırıyorsam, sana bağırıyorsam seni aynam olarak gördüğüm içindir. Dediklerime aldırma sen. Benim gazezim yansı-mama.’ Kız burada sustu.

Dekor

Çaylar gelir. Açık olan çay kızındır. Kızın kızgınlığı hâlâ geçmemiştir. Şeker ambalajlarını sinirle açar ve yeniden konuşmaya başlar. Gerilim devam etmektedir.

Sahne

‘Bana güven dediğin zamanı hatırlıyorum da yıldızlı bir geceydi. Beraber terminale eski hayatlarımızı yolculamaya gidiyorduk. İçimizde binbir umut ve dilimizde türküler... Ne kadar güzeldi. Bütün o güzellikleri mahvettin. Bu şehre geldiğim güne de seni tanıdığım güne de lanet olsun. Keşke şu andaki susuşunu hep devam ettirseydin. Ben bana emanet edileni sadece sana emanet ettim. Korursun sandım. Beni anladığımı sanmış olmam. Ah! Ne kadar safmışım. Hangi bahar benim çiçeğimi sakladı ki ben yeni bir baharın geleceğine inandım.’

Dekor

Kız ağlamaya başlar. Erkek susmaya devam eder. Yan masadan mü-nasebetsiz bir ses ‘Kesin kızı aldatmış’ der. Erkek bunu duyar. Hiddetlenir. Sesin geldiği masaya bakar dik dik. Masadakiler biraz çekinirler. Sonra çay-larını içmeye devam ederler.

Sahne

‘Ama sen de bana hep yalan söyledin.’ diyemiyordu erkek. Çünkü bu akşam konuşma hakkı sadece kızındı. Kız ne derse susuyordu. Peçetelerle oynuyordu. Camdan dışarıyı seyredip yan masadan gelen kahkahalara kulak kabartıyordu.

‘Bunu bana yaparken hiç mi için acımadı, hiç mi düşünmedin beni?’ dedi kız. Yan masadakiler bu kez emindiler erkeğin aldattığından. Az önce ihtimal olan bir şey kesinlik kazanmış gibiydi. Erkek bu kesinliği fark etmiş gibi rahatsız oldu. Çayından bir yudum aldı. Etrafına ilk bakıyormuş gibi in-celedi. Mekân seçiminin çok yanlış olduğunu anladı. Canı sıkıldı. Herkesin içinde bu hâle düşmek hoşuna gitmiyordu.

Yansıma

‘Ah canım benim! Canım benim, canım benim. Senin yüzündeki kırışıklıklara kurban olurum ben. Neden seni bu kadar üzüyorum inan hiç bil-miyorum. Seni bu kadar sevmeseydim bu kadar konuşmazdım. Yüzüne bu kadar çok bakmazdım. Sen hiçbir şey yapmadın. Yaptığın tek şey beni çok sevmen oldu. Ben bunu gördüm. Ama bu sevgiye karşılık verememek beni tüketti. Bu tükenmişlik ile hata üstüne hata yaptım. Sonra hepsine seni ortak ettim. Üzerimdeki yüke seni de ortak ettim. Eğer bir gün birisi bir şeyler yazacaksa benim bu ikiyüzlü ve pişman hâlimi de yazsın. Ben böylesine bir sevgiye alışık değildim. Şaşırdım. Bocaladım. Ne yapacağımı bilemedim. Hırçınlığımın sebebi belki de budur. Ben senin yanında, ben senin karşında mutluyum. Ne olur beni affet bütün söylediklerim ve daha da söyleyecek-lerim için.’

Erkek kızın yansımasına bakarak belli belirsiz gülümsedi. İçine bir gün ışığı değdi sanki. Daha bir güvenle dinlemeye başladı bu kez. Sahneye dön-mesi gerekiyordu artık.

Sahne

‘Sana sade yazıklar olsun diyebiliyorum. Yaptıklarının yanında bu hafif kalacak ama daha fazla çirkinleşmek istemiyorum. Ne olurdu sanki biraz beni düşünseydin. O zaman emin ol her şey daha farklı olurdu. Sana zaafim olduğu için utanıyorum kendimden. Ben seni sevemedim. Ama sana herkesten çok güvendim. Sana her şeyimi anlattım. Hayatta herkesten sakladığım bir sırrı sadece sana anlattım. Sen ne yaptın gittin herkese ifşa edecek olana anlattın. Hiç düşünmedin mi bir sırlı hikâye kaleme anlatılınca gizli kalabilir mi? Şimdi ne yapsak boş. Olan oldu. Artık her şey şu anda okunuyor!!!’

Dekor

Kız yeniden ağlamaya başlar. Garson gelir. Çay boşlarını alır. Giderken erkeğe bakar. ‘bu kız neden ağlıyor?’ der gibi bakar. Erkek ‘sorma’ der gibi bakar. Bu bakışarak konuşma kızın sessizliği bozması ile sona erer.

Sahne

Gözümden dökülen her damla senin ömrünün vicdan azabı olsun.

Dekor

Bu beddua karşısında erkek irkilir. Ama kızın camdaki yansımasına bakınca gülümser. Kız camdaki yansımada gülümsüyordur. Bu kez erkek konuşmaya başlar. Sahne bir anlığına susar. Sadece yansımalar vardır. Zaman dan çalınmış bir anı yaşıyor gibidirler. Her şey sahnede olup biterken daha başka yerlerde bambaşka şeyler olur. Ama bunun üzerine kimse düşünmez. Düşünmek acıdır çünkü.

Yansıma

Sana Meryem’den bahsetmek istiyorum. Bana verdiğin sırrı bir de benden dinle. Gözlerimin içine bak. Çünkü Meryem orada. Ben onun bütün acısını bakışlarımdaki dipsiz derinliğe gömdüm. Meryem dedikçe içimdeki boşluğa yıldızlar düşüyor sanki birer birer. Meryem dedikçe içim sızlıyor. Meryem her an içimdeki kulelerden aşağıya düşüyor. Tutamıyorum. Boyuna düşüyor Meryem. Onu ancak ikimiz tutabiliriz. Onu ancak ikimiz anlayabiliriz. Yoksa kimse Meryem’i kurtaramayacak. O düştükçe biz kaybedeceğiz. O düştükçe bütün insanlık da düşecek. Gel seninle sokaklara çıkıp imza toplayalım. Ey insanlar diyelim Meryem’e sahip çıkın. Onu biz kandırdık. Sizler onu alın, onarın ve bizi kahredin. Ancak biz ölürsek Meryem yaşayacak. Gel sevgilim Meryem’i kurtarmaya gidelim. Unutma ki herkesin içinde

aldatılmış, kandırılmış, hor görülmüş bir Meryem vardır. Günden güne artan bir huzursuzluk var içimizde sen de fark etmişsindir bunu. Psikologlara sorarsan modern çağın bir iç sıkıntısı bu. Ama ben bu açıklamaya pek inanmadım ve yıllarca bu huzursuzluğunu sebebini aradım durdum. Bulamayınca da sebepsiz bir huzursuzluktu deyip geçtim. Ama sonra Meryem'in hikâyesini dinledim. Senin bana anlattığından çok farklı bir Meryem dinledim ben. Sen bana her şeyi anlatmadın. Bunun böyle olmasını sen istedin bir bakıma. Unutma dünyada hiçbir şey gizli kalmaz. Sen doğanın kanununa karşı gelmeye çalıştın. Meryem'in hikâyesini dinledikçe içim yandı. Her kelime yüreğimde bir yerlere dokundu. Aslında hikâyeyi bilen herkes benimle aynı duruma gelirmiş. Ben bu hikâyeyi senden değil bir sır gibi içinde saklayanlardan öğrendim. Bu hikâyeyi bilenler sadece bilenlere anlatırmış ve bilenler diğer bilenleri de bilirmiş. Hikâye aslında yok gibi. Ama herkesin içinde de var. Meryem yol olmuş gibi kendi hikâyesi içinde. Seni huzursuz eden bu şehirde kendi dünyasına gömülen insanlar gibi.

İç huzurumuzu sağlamanın ve onu sürekli hâle getirmenin tek çaresi Meryem'den geçiyor. Onun derdine derman bulabilirsek biz de kurtulmuşlardan olacağız. Hikâyeyi bilenler; kimse Meryem'i kurtaramaz diyor. Onlar, Meryem'in hikâyesini kendi içlerine gömerken aslında bir anlamda da Meryem'i hikâyesinin içine gömdüler ve Meryem kendi hikâyesinin içinde kayboldu. Meryem'in kendine has olan derdini herkes kendine dert edindi. Bu kuşaktan kuşağa aktarılarak bugüne kadar geldi. Yıllarca çareler de arandı. Çocuklar kabuslar içinde uyandı her gece. Meryem hikâyesinin içine gömüldükçe insanların huzursuzluğu günden güne arttı.

Sahne

Neden susuyorsun Allah'ın cezası bir şeyler söyle! Susmak her şeyi kabul etmektir. Bunu bana sen demiştin hatırlıyor musun? Nasıl da inanmıştım sana o zamanlar. Nasıl da sevinmiştim yıllar sonra birine inandığıma. Güzel olacak şeylere, yarınların daha umutlu ve yaşanılabilir olacağına seninle inanmıştım. Bana bunu neden yaptın?

Dekor

Kız yeniden ağlamaya başlar. Garson iki çay daha getirir. Bu kez bakmadan gider. Cevabını almışların huzuru içinde salına salına kapıdan çıkıp gider. Kız titremeye başlar. Titredikçe daha çok ağlar. Ağladıkça da daha çok titrer. Erkeğe bakar. Bakışlarında hiçbir şey yoktur. Ne kırgınlık ne

kızgınlık ne de başka bir şey... sadece boşluk... boşluğa bakar gibi bakar erkeğe. Camdaki yansımasına takılır bir ara gözleri. Rahatsız olur. Yansımasının bir iç sıkıntısı olduğunu sezer. Yansımanın içine düşen Meryem bu kez sahneye düşer.

Yansıma

Biz Meryem'i hem biliyoruz hem bilmiyoruz. Hem canımızdan bir parçaymış gibi onu bağrımıza basıyoruz hem bulaşıcı bir hastalıkmiş gibi kendimizden uzak tutmaya çalışıyoruz. Bu durum bizi karmaşaya ve kararsızlığa sürüklüyor. Meryem'i olduğu gibi kabul edip onun hikâyesini herkese anlatmalıyız. Belki bir gün Meryem'in hikâyesini yazacak biri çıkar. Eğer öyle biri varsa. Yani Meryem'in hikâyesini öyküleştirecek kişiye birkaç tavsiyem olacak. Meryem'in hikâyesi çok anlatıldı, çok dinlendi. Onu yazacak olan çok dikkatli davranmalı. Biz yıllarca Meryem'in hikâyesini yazmaya cesaret edemedik. Biz sadece dinledik onu. İçimize hapsettik. Çoğu zaman kendimizden bile gizledik onu. Ama onun hikâyesini hem çok sevdi hem de çok korktuk ondan.

Meryem'in hikâyesini öyküleştirecek olana birkaç söz daha söylemek isterim. Belki benim sözlerim yansımalar dünyasından sahneye akseder de herkese ulaşır. Ancak o zaman beni anlayabilirsin. Yaptıklarına ancak o zaman anlam verebilirsin. Meryem'in hikâyesi yansımalarından sahneye geçince emin ol ki herkes birbirini anlayacak ve her şey daha güzel olacak. Meryem'in hikâyesi yazılsın. Yazılmadıkça tam olarak anlatılmış olmayacak çünkü.

Meryem

Burada araya girmem gerektiğini düşündüm. Çünkü yazılan benim hikâyem. Olayı en başından anlatayım. Günlerden bir gün bir adam geldi yanıma. Ben gece mum ışığında ördüğüm örgüleri sökmekle meşguldüm. 'Merhaba Meryem' dedi. Şaşırdım. Korktum. Bir yabancı benim adımla nasıl bilebilirdi? Adam fütursuzca geldi yanıma oturdu. 'Neden örgüleri söküyorsun?' dedi. Hiç düşünmeden 'Gece tekrar örmek için' dedim. Bunu der demez de pişman oldum. Ama ok yaydan çıkmıştı bir kere birini öldürmeden durmayacaktı. Adam elimdeki örgüye baktı. Sonra kafasını kaldırıp gözlerini gözlerimin içine dikti. 'Meryem ben senin hikâyeni yazmak istiyorum:' dedi. Şaşırdım. Ama böyle bir şeyi de bekliyordum. Bir şey demedim. Uzunca bir sessizlik peyda oldu aramızda. Elimizi uzatsak sanki tutacaktık

o sessizliği. Sessizliđin içinden gürlüncesine bir ses işitildi. ‘Selam olsun bana, doğduğum güne, öleceğim güne ve diri diri götürüleceğim güne!’ gözlerimden iki damla yaş döküldü örgülerimin üzerine. Yabancı gitmişti. Artık hikâyemin yazılacağından emindim. Aslında en başından beri böyle bir şeyin olacağını biliyordum. Yanıma gelen yabancıya bir şey anlatmadım. Size de anlatmayacağım. Bırakalım da o nasıl istiyorsa öyle yazsın. Zaten nasıl yazarsa yazsın beni değil kendini anlatacaktır. Kendi çıkmazları, umudu yahut umutsuzlukları... Ben sadece onların içinde bir yerde ve meram kısmındaki özrün kabul edicisi olacağım.

Dekor-Sahne

Meryem sahnededir. Sessizlik... Kız yansımasına bakar, ‘senden nefret ediyorum.’ Sessizlik... erkek şaşkın, ‘seni biliyorum.’ Meryem her zamanki gibi vakur ve haklı, ‘bana bunu neden yaptınız?’ suçlu bakışlar... Yere eğilen başlar... ‘Hikâyemi yazacak olana sizin yaptıklarınızı anlatmadım. Ama her şeyi farkındaydım. İkiniz de suçlusunuz biriniz bir sır gibi saklamaya çalıştınız beni diğer bütün insanlar gibi biriniz ise hikâyemi her şeyi ifşa edecek olana anlattınız. Siz kaybettiniz.’ Yer yarılrsa da yerin içine girsem pişmanlığı... Kız ve erkek. Pişmanlık. Sessizlik. Ve Meryem.

Dekor-Sahne-Yansıma

Herkes kendisini haksız çıkaracak yansımasıyla sahneye gelir. Aralarında sadece Meryem yoktur. Kız ağlar, yansıması güler. Erkek tedirgindir, yansıması keyifli. Kızın ve erkeğin yansıması aynı anda ‘Bu savaşı Meryem kazandı, çünkü bu onun hikâyesiydi.’

Dekor yıkılır. Yansımalar kaybolur. Sahne kararır. Meryem’in hikâyesi yazılmadan yine yüreklerde...

Nihayet

Bütün bu anlatılanları, sahneleri, yansımaları, ikiyüzlü insanları kalem nasıl yazsındı? Peki kim Meryem’e hakkı olanı verecek?